

जातां चिलीम भरावयाला । तदर्थे छापी भिजवावयाला ॥

‘डरांव डराव’ शब्द ऐकिला । ध्वनी मज वाटला बेडकाचा ॥४१॥

नवल काय पाणीच जेथें । बेडूक असणें सहज तेथें ॥

छापी भिजवून तंव मी परतें । घेतली हातें चकमक ॥ ४२ ॥

गारेवरी ठिणगी पाडून । चिलीम तयार झाली पेटून ॥

तोंच एक वाटसरू येऊन । बैसला वंदून मजपार्शी ॥ ४३ ॥

नम्रपणे मजकडून । चिलीम आपुले हातीं घेऊन ॥

‘लई लांव झुकलांत’ म्हणून । आदरें मज पुसून राहिला ॥४४॥

मशीद फार लांव येथून । तेथें जातां होईल ऊन ॥

हे पैलीकडे माझे सदन । चिलीम पिऊन जाऊं कीं ॥ ४५ ॥

तेथें वाईच खा कीं भाकर । स्वस्थ आराम करा विळभर ॥

मग ऊन खालीं झालियावर । खुशाल माघारां परतावें ॥ ४६ ॥

मीही येईन बरावर । ऐसें भाषण झालियावर ॥

चिलीम पेटवुनियां वाटसर । देई मज सादर ओढावया ॥ ४७ ॥

तिकडे तो बेडूक आर्त स्वरे । ओरड करूं लागे गजरें ॥

चौकशी केली त्या वाटसरें । कोण बरें हा ओरडतो ॥ ४८ ॥

तंव मी वदे नदी कांठीं । बेडूक सांपडलासे संकटीं ॥

लागलें त्याचें कर्म त्या पाठीं ॥ ऐक ती गोठी तुज कथितों ॥ ४९ ॥

पूर्व जन्मीं जैसें करावें । इये जन्मीं तैसें भरावें ॥

कर्मभोगा सादर व्हावें । आतां रडावें किमर्थ ॥ ५० ॥

मग ऐसें हें परिसून । चिलीम माझिया हातीं देऊन ॥

निघाला वाटसरू तेथून । म्हणे मी पाहून येतो जरा ॥ ५१ ॥

असे खरोखर तो बेडूक । अथवा कोणी प्राणी आणिक ॥

अन तरो करूं निःशंक । कांय त्या दुःख आहे तें ॥ ५२ ॥

ऐसी तथाची इच्छा वचुनी । म्हणालों मी जा ये पाहोनी ॥
 एका मोठ्या सर्पाचे वदनीं । बेडूक पडुनी ओरडतसे ॥ ५३ ॥
 दोघेही महा हरामखोर । दोघांचींही कृत्यें अघोर ॥
 पूर्व जन्मींचीं पापें भयंकर । पावलें देहांतर भोगावया ॥ ५४ ॥
 असतां चालले ऐसे विचार । गेला वाटसरू त्या जाग्यावर ॥
 आला पाहूनि प्रत्यक्ष प्रकार । म्हणे तो साचार वृत्तांत ॥ ५५ ॥
 सर्पही तो जैसा काळ । ऐसा मोठा जवडा विशाळ ॥
 बेडूकही मोठा विक्राळ । परी तो फराळ सर्पाचा ॥ ५६ ॥
 घडी अर्ध घडीचा सोवती । पडली सर्पामुखीं आहुती ॥
 काय विचित्र कर्मगती । क्षणांत निश्चिती होईल त्या ॥ ५७ ॥
 तंव मी म्हणालों तथातें । तो काय करितो निश्चितीतें ॥
 त्याचा मी बाप आहे ना येथें । मग मी कशा तें पाहिजे ॥ ५८ ॥
 सोडूनियां अपुलें स्थान । बैसलों जो येथें येऊन ॥
 तो काय बेडूक खाऊं देईन । पहा मी सोडवीन त्या कौसा ॥ ५९ ॥
 आतां ही झुंज सोडविल्यावरी । आपण जाऊं आपुले घरीं ॥
 जा जा एकदां चिलीम भरी । पाहूं मग काय करी सर्प ॥ ६० ॥
 चिलीम तात्काळ तयार केली । वाटसरूनें स्वये चेतविली ॥
 झुरका मारून मजपुढें केली । हातीं मी घेतली ओढावया ॥ ६१ ॥
 मारिले म्यां झुरके दोन । वाटसरूला सर्वें घेऊन ॥
 गेलों त्या लव्हाळ्या मधून । पावलें तें स्थान विवक्षित ॥ ६२ ॥
 पुनःच सर्प अवलोकून । वाटसरू तो गेला भिऊन ॥
 केवढें हें धूड म्हणून । निवारी मज लागून भीतीनें ॥ ६३ ॥
 म्हणे नका हो जाऊं पुढें । सर्प तो येईल अपुलेकडे ॥
 पळूं म्हणतां म्यळ हें सांकडे । नका हो तिकड जाऊं नका ॥ ६४ ॥

अवलोकितां ऐसा देखावा । वाटसरू तो भ्याला जीवा ॥
 भग त्या दोषांचिया वैरभाव । सर्वधें परिसावा उपदेश ॥ ६५ ॥
 अरे वावा वीरभद्राप्पा । अझून हा तुझा वैरी बसाप्पा ॥
 पावला नाही का अनुताया । ददुर रूपा आला तरी ॥ ६६ ॥
 तूही आलासी सर्पयोनी । तरीही हाडवैर अजुनी ॥
 आतां तरी शरम धरुनी । वैर त्यजुनी स्वस्थ रहा ॥ ६७ ॥
 शब्द पडतां मुखांतुनी । सर्प जो पळाला बेडूक सोडुनी ॥
 सत्वर खोल पाण्यांत शिरुनी । अदृश्य तेथुनि जाहला ॥ ६८ ॥
 मृत्यूचिये मुखामवला । बेडूक टणकर उडून गेला ॥
 तोही झाडींत जाऊन लपला । वाटसरू झाला साश्चर्य ॥ ६९ ॥
 म्हणे हें काय न कळे मजल्य । शब्द मुखींचा तो काय पडला ॥
 बेडूक कैसा साणनें सोडिला । सापही दडला तो कैसा ॥ ७० ॥
 यांतील वीरभद्राप्पा कोण । तैसांच यांतील बसाप्पा कोण ॥
 वाटसरू पुसे वैराचें कारण । म्हणे मज निवेदन करा कीं ॥ ७१ ॥
 बरें आधीं झाडाखालतीं । आऊं ओढूं चिलीम मागुती ॥
 म्हणालों करीन जिज्ञासापूर्ती । मग मी स्वस्थळाप्रती जाईन ॥७२॥
 आलों दोघे झाडाखालीं । पडली होती दाट सांडली ॥
 गार वाऱ्याची झुळुक चालली ॥ पुनःश्च संजगावली चिलीम ॥७३॥
 वाटसरूनें आधीं ओढिली । पश्चात माझिये करीं दिधली ॥
 ती मी ओढितां ओढितां कविली । कथा त्या वहिली वाटसरूस ॥७४॥
 पहा माझिये स्थळापासून । कोस दोन अथवा तीन ॥
 इतकेंच दूर पवित्रस्थान । म्हणिमासंपन्न होतें जुनें ॥ ७५ ॥

तेषें ए कभहादेवाचें । मोडकें देऊळ कधीं फाळाचें ॥
 तयाचिया जीर्णोद्धारचें । आलें सर्वांचे मनांत ॥ ७६ ॥
 तदर्थ मोठी वर्गणी केली । बरीच रक्कम गोळा झाली ॥
 पूजेअर्चेची व्यवस्था ठरविली । पूर्ण आंखिली रूपरेषा ॥ ७७ ॥
 तेथील एक मोठा धनिक । नेमिलें त्या व्यवस्थापक ॥
 पैसा केला तयाचे हस्तक । पूर्ण निर्णायक तो केला ॥ ७८ ॥
 तयानें कीर्त ठेवावी पृथक । तींत अपुली वर्गणी रोख ॥
 जमा करावी हें कार्यही अचुक । करावें प्रामाणिकपणानें ॥ ७९ ॥
 परी तो जात्या मोठा कंजूस । खार न लागावा पदरास ॥
 ऐसिया धोरणें चालवी कामास । तेषें तें तडीस जाईना ॥ ८० ॥
 खर्च केली सारी रकम । अर्धेमुर्धें जाहलें काम ॥
 खर्चीना हा पदरचा दाम । गांठींचा छदाम सोडीना ॥ ८१ ॥
 जरी मोठा सावकार । कृपणपणाचा पूर्णवितार ॥
 बोलाची नुसती पेरी साखर । कामासी आकार येईना ॥ ८२ ॥
 पुढें त्याच्या जमली घरीं । मंडळी पैसा जमविणारी ॥
 हणे ही तुझी सावकारी । काय तरीरे कामाची ॥ ८३ ॥
 महादेवाचा जीर्णोद्धार । तूं न लावितां हातभार ॥
 पडेल कैसा नकळे पार । कांहीं विचार करुयाचा ॥ ८४ ॥
 करुनि लोकांची मनधरणी । पुनःश्च मिळवूं आणिक वर्गणी ॥
 तीही देऊं तुज पाठवूनी । आण कीं ठिकाणीं हें काम ॥ ८५ ॥
 पुढें आणिक पैसा जमला । उत्तम प्रकारें हातीं आला ॥
 कांठीं न त्याचा उपयोग झाला । धनिक बैसला तो स्वस्थ ॥ ८६ ॥
 असो जातां कांठीं दिवस । आले देवाजीच्या मनास ॥
 याच धनिकाचिया कुटुंबास । जाहला ते समयास दृष्टांत ॥ ८७ ॥

तू तरी हो जागी उठ । बांधी जा त्या देडळा घुमट ॥

जे खर्चशील त्याची शतपट । तुज तो नीळकंठ देईल ॥ ८८ ॥

दुसरे दिवशीं तो दृष्टांत । पतीच्या कार्नीं घातला साद्यंत ॥

कवडी खर्चतां जया प्राणांत । तया हा अत्यंत उद्वेगक ॥ ८९ ॥

करावा अहर्निशचित्त संचय । दुजा न ज्याच्या चित्ता विषय ॥

तयास या स्वप्नाचा आशय । द्रव्याचा व्यय केवि पटे ॥ ९० ॥

त्याने सांगितलें पत्नीस । मी न मानी दृष्टांतास ॥

मुळींच नाही माझा विश्वास । मांडला उपहास तियेचा ॥ ९१ ॥

जैसी जयाची चित्तवृत्ती । तैसीच तया जगस्थिती ॥

स्वयें असलिया शठप्रकृति । इतरही देखतो तैसेच ॥ ९२ ॥

जरी असतें देवाचे मनीं । माझाच पैसा घ्यावा काढुनी ॥

मी काय दूर होतों तुजपासुनी । तुझेच स्वप्नीं का गेला ॥ ९३ ॥

तुळाच कां हा दृष्टांत झाला । मलाच कां तो देवें न दिवला ॥

म्हणोनि येइना भरंवसा मजला । याचा न समजला मज भाव ॥ ९४ ॥

असावे हें खोटें स्वप्न । अथवा हा असेल ईश्वरी यत्न ॥

नवरा बायकोंत व्हावी उत्पन्न । दुही हें चिन्ह दिसतें मज ॥ ९५ ॥

जीर्णोद्धाराचिये कार्मीं । साह्य माझें आहे का कमी ॥

महिन्या महिन्यास होते रिकामी । थैली आम्ही भरलेली ॥ ९६ ॥

लोक आणित्ती रकम सारी । दिसतें खरें हें बाह्यात्कारीं ॥

जमाखर्चाची पद्धती व्यापारी । नुकसानकारी मज बहू ॥ ९७ ॥

लोकांनाही नाही अवगत । कळावें तें कैसें तुजप्रत ॥

तेव्हां हा जो तुझा दृष्टांत । येइना यथार्थ मानावया ॥ ९८ ॥

खरा मानितां होईल फसगत । निद्राभंगें पडती दृष्टांत ॥
 ते काय कोणी मानी यथार्थ । धनिकें हा सिद्धांत ठरवीला ॥ ९९ ॥
 ऐकून बाईल बैसे निवांत । पतीपुढें ती निरुत्तर होत ॥
 पैसा जरी लोक जमवीत । संतोष देत क्वचितची ॥ १०० ॥
 प्रमेवीण भिडेभाडें । पडतां आग्रह अथवा सांकडे ॥
 जें दिधले तें देवा नावडे । गोडीचे थोडेही बहु मोल ॥ १०१ ॥
 जैसा जैसा पैसा जमत । कामही तैसे तैसे होत ॥
 पैसा थकतां कामही थकत । ऐसें तें दिरंगत चाललें ॥ १०२ ॥
 धनिक काढीना कृपण जैसा । अपुल्या पिशवींतील एकही पैसा
 पुनःश्च जाहला दृष्टांत कैसा । कांतेस तो परिसा धनिकाच्या ॥ १०३ ॥
 नको आग्रह करूं पतीस । पैसा देण्यास देउळास ॥
 भाव तुझा पुरे देवास । द्यावें तव इच्छस येईल तें ॥ १०४ ॥
 पैसा एक मनोभाक्काचा । स्वसत्तेचा तो लाखाचा ॥
 अर्पण देवास करी साचा । विचार पतीचा घेऊन ॥ १०५ ॥
 करूं नको व्यर्थ शीण । मना येईल तें द्यावें आपण ॥
 स्वसत्तेचें अल्प प्रमाण । असेना अर्पण करी तें ॥ १०६ ॥
 येंथें केवळ भाव कारण । तुझा तो आहे हें जाणून ॥
 कांहीं तरी दे दे म्हणून । आग्रह जाण देव धरी ॥ १०७ ॥
 तरी जे असेल अल्प वित्त । देऊनि होई तू निश्चित ॥
 भावावीण देणें तें अनुचित । देवा न यत्किंचित आवडे ॥ १०८ ॥
 विनाभाव जो देईल । त्याचें तें सर्व मातीमोल ॥
 अंतीं समूळ निष्फळ होईल । अनुभव हा येईल अविलंबें ॥ १०९ ॥
 असो हा दृष्टांत ऐकुनी । केला तिनें निश्चय मनीं ॥
 पितृदत्त अलंकार वेंचूनि । मागणें परिपूर्ण करावें ॥ ११० ॥

मग तीनें पती लागून । केला तो निश्चय निवेदन ॥
 पतीनें तें घेतलें ऐकून । अंतरीं उद्विग्न जाहला ॥ १११ ॥
 लोभ तेथें कैचा विचार । नाही देवधर्म आचार ॥
 मनीं म्हणे हा काय अविचार । भ्रांतिष्ट साचार ही झाली ॥ ११२ ॥
 म्हणे हे तिचे अलंकार । करूनियां सर्वांचा आकार ॥
 मोल ठरवूनि एक हजार । जमीन नांवावर चढवारी ॥ ११३ ॥
 अलंकार खरीदिले आपण । पैशा ऐवजीं पत्नी लागून ॥
 दिधली अपुली जमीन खाजण । होती जो गहाण कोणाचें ॥ ११४ ॥
 जमीनही ती होती ओसिक । पर्जन्य कालींही नापीक ॥
 पत्नीस म्हणे करून टाक । अर्पण पिनाकपाणीस ॥ ११५ ॥
 हजारची ऐसी जमीन । करितां देवालागीं दान ॥
 दृष्टांतानुरूप होईल प्रसन्न । होसील उत्तीर्ण ऋणांतुनी ॥ ११६ ॥
 असो मानुनि पतीचें वचन । कृपणकांता तव जमीन ॥
 प्रेमभावें करी अर्पण । शंकर संतोषण व्हावया ॥ ११७ ॥
 वस्तुस्थिती पाहूं जातां । दोनशेंच्या कर्जाकरितां ॥
 धनिकापाशीं गहाण असतां । डुबकीची सत्ता हिजवर ॥ ११८ ॥
 डुबकी एक अनाथ वाई । जमीन तीच्या सत्तेची ही ॥
 ती ही जमीन गहाण देई । आपत्तिपायीं द्रव्याच्या ॥ ११९ ॥
 परी धनिक महालोभी । शंकराहो फसवितां न भी ॥
 कांतेचें स्त्रीधन दावी । कपट लाभें सुख मानी ॥ १२० ॥
 बहु खोटे हे विषयलालसा । करो विषयासक्ताचे नाशा ॥
 गुंतूं नये या विषयपाशा । जीविताशा असेल जरी ॥ १२१ ॥
 श्रवणलालसे मरे कुरंग । सुंदर मणि धारणें भुजंग ॥
 तेजावलोकन गोडिये पतंग । ऐसा हा कुसंग विषयांचा ॥ १२२ ॥

विषयभोगा लागे धन । तदर्थ यत्न करितां महन ॥
 विषयतृष्णा वाढे दारुण । अशक्य निवारण तियेचें ॥ १२३ ॥
 निःसंशय बुडीत जमीन । प्रयत्नेही न पिके कण ॥
 ती म्हणे करा कृष्णार्पण । काय तें पुण्य दानाचें ॥ १२४ ॥
 जेथें न यत्किंचितही सकल्प । कृष्णार्पण ते निर्विकल्प ॥
 ऐसें नव्हे ते जोडिलें पाप । अंती जें संतापकारक ॥ १२५ ॥
 येरीकडे गरीब ब्राह्मण । जो त्या देवाचें करी पूजन ॥
 देवार्थ जमीन होतां संपादन । पावला समाधान अत्यंत ॥ १२६ ॥
 असो पुढें कांहीं केलें । विपरीतचि होऊनि गेलें ॥
 कृत्तिका नक्षत्र अपार वरसले । तुफान झालें भयंकर ॥ १२७ ॥
 एकाएकी वीज पडली । इमारत ती सारी खचली ॥
 धनी तेवढी सुरक्षित राहिली । दग्ध झाली अवशेष ॥ १२८ ॥
 धनिकावरही पडला घाला । निमकांतेराह तोही निमाळा ॥
 डुबकीही पावली पंचत्वाला । शेवट हा झाला तिघांचा ॥ १२९ ॥
 पुढें हा धनीक मथुरा नगरी । एका गरीब ब्राह्मणा उदरी ॥
 तयाची ती भावीक अंतुरी । पुजाऱ्या घरीं जन्मली ॥ १३० ॥
 नांव तीचें ठेविले गौरी । डुबकीचीही आणीक परी ॥
 शंकराचिया गुरुवाचे उदरी । तिये नारीचा नर झाला ॥ १३१ ॥
 तया नराचें बारासें केलें । चनबसाप्पा नाम ठेविलें ॥
 ऐसें तिघांचें स्थित्यंतर घडलें । फलोन्मुख झालें तत्कर्म ॥ १३२ ॥
 धनिक पावतां पुनर्जन्म । वीरभद्र ठेविलें नाम ॥
 हेंच कीं प्रारब्ध कर्माचे बर्म । भोगेंच उपरम तयासी ॥ १३३ ॥
 शंकराचा जो पुजारी । तयाची मज आवड भारी ॥
 नित्य येऊनि आम्हां घरीं । चिलीम मजबरोबरी पीतसे ॥ १३४ ॥

मग आम्ही आनंद निर्भर । गोष्टी कराव्या रात्रभर ॥
गौरी वाडली झाली उपवर । तीसही बरोबर आपीतसे ॥ १३५ ॥
तोही माझी भक्ती करी । एके दिवसीं पुसे पुजारी ॥
धुंडूनि पाहिळीं स्थळें सारीं । कुठेंही पोरीचें जपेना ॥ १३६ ॥
बाबा ठिकाण पाहतां थकलों । प्रयत्न हरले टेकीस आलों ॥
किमर्थ वाहसी चिंता मी बदलों । वर मार्ग चालों लागला ॥ १३७ ॥
मुलगी तुझी भाग्यशाली । होईल मोठी पैसेवाली ॥
तिलाच शोधीत आपले पाउलीं । वर तिचा चालीस लागला ॥ १३८ ॥
अल्पावकाशें तूझिया सद्ना । येईल पुर्वील तुझी कामना ॥
करील गौरीचिया पाणिग्रहणा । तूझिया वचना अनुसार ॥ १३९ ॥
येरीकडे वीरभद्र । गरीबीचा घर संसार ॥
आईबापांस देऊनि धीर । सोडोनि जो घर निघाला ॥ १४० ॥
तो गांवोगांवी भिक्षाटन । कधीं मोलमजूरी करून ॥
कधीं जें मिळे तेंच खाऊन । संतुष्ट राहून फरतसे ॥ १४१ ॥
फिरतां फिरतां दैवें आला । पुजाऱ्याचिये सद्ना पातला ॥
अळामियाची अघटित लीला । आवडूं लागला सकळांस ॥ १४२ ॥
होतां होतां लोभ जडला । वाटलें गौरी द्यावी त्याला ॥
नाडी गोत्रगण योग जुळला । आनंद झाला पुजारीया ॥ १४३ ॥
सर्वे घेऊन वीरभद्राला । एके दिवशीं पुजारी आला ॥
दोघां पाहूनि त्या समयाला । विचार स्फुरला एकाकीं ॥ १४४ ॥
विचारा सरिसा उच्चार झाला । सांप्रत लग्नाला मुहूर्त असला ॥
तर तूं याला या गौरीला । देऊनि मोकळा हो आतां ॥ १४५ ॥
घेऊनियां कांतेचें अनुमत । वर वीरभद्र केला निश्चित ॥
पाहोनियां विवाह मुहूर्त । विवाह यथोचित लाविला ॥ १४६ ॥

पूर्ण होतां निजकार्यार्थ । कुटुंब आलें दर्शनार्थ ॥
 आणिक माझिया आशीर्वादार्थ । प्रपंची कृतार्थ व्हावया ॥ १४७ ॥
 दिवले उल्हासे आशीर्वचन । मिळूं लागतां सुखाचें अन्न ॥
 वीरभद्राची मुद्रा प्रसन्न । जाहली सुखसंपन्न होतांची ॥ १४८ ॥
 तोही माझे भक्तीस लागला । अल्पावकाशें संसार थाटला ॥
 परी भाग्याचा कोण आथिला । येथें न जो विटला पैशाविण ॥ १४९ ॥
 या पैशाचा मोठा पेंच । थोरांमोठ्यांसही त्याचा जाच ॥
 वीरभद्राही समर्थीं टांच । द्रव्याचा असाच हा खेळ ॥ १५० ॥
 बावा ही बेडी मोठी दुर्घर । पैशावांचून होतो ब्रजेर ॥
 कांहीं तरी सांगा प्रतिकार । जेणें मज संसार झेपेल ॥ १५१ ॥
 घालितों पायीं लोटांगण । आतां न बरवे प्रतारण ॥
 करा माझें संकट निवारण । तुम्हीच या कारण लग्नाला ॥ १५२ ॥
 मीही त्याला बहु बोधानें । प्रेमें आशिर्वचना घावें ॥
 अह्मा मालीक त्या हे ठावें । संकट निरसावें त्यानेंच ॥ १५३ ॥
 जाणोनि वीरभद्र मनोगत । पुरावे इच्छित मनोरथ ॥
 म्हणोनि मी त्याते आश्वासित । व्हावें न दुश्चित्त यत्किंचित ॥ १५४ ॥
 निकट तुझा भाग्यकाळ । करूं नको व्यर्थ तळमळ ॥
 द्रव्य तुझ्या हाताचा मळ । होईल सुकाळ त्याचा ॥ १५५ ॥
 द्रव्यानें मांडिली माझी हेळणा । विसंबेना कांतेचा आणा ॥
 पुरे पुरे ही आतां विटवना । नको हा मोठेपणा लग्नाचा ॥ १५६ ॥
 असो पुढें झालें अभिनव । पहा गौरीच्या ग्रहाचें गौरव ॥
 खाजण जमिनीस चढला भाव । कळेना माव देवाची ॥ १५७ ॥

आला एक खेदीदार । लाख रुपये द्यावया तयार ॥
 अर्धे रोख दिधले जागेवर । अर्धे हप्त्यावर ठरविले ॥ १५८ ॥
 प्रति वर्षीं दोन हजार । सव्याज द्यावे झाला विचार ॥
 पैका पचवीस वर्षानंतर । भरपाई भरपूर गौरीची ॥ १५९ ॥
 ठराव सर्वास पसंत पडला । चनवसण्या गुरव उठिलेला ॥
 पैका म्हणे जो शंकरा अपिलेला । गुरव पडिला मालिक त्या ॥ १६० ॥
 तो म्हणे मज गुरवासाठीं । अर्धे व्याज वर्षाकाठीं ॥
 मिळावे माझिया हिशापोटीं । त्यावीण संतुष्टी मज नाहीं ॥ १६१ ॥
 वीरभद्राप्पा नेदी कांहीं । चन बसाच्या स्वस्थ न राही ॥
 जुंपळी वादावादी पाही । आले ते दोघेही मजकडे ॥ १६२ ॥
 शंकर तियेचा पूर्ण स्वामी । जमीन येईना ती इतराकामीं ॥
 न पडावें व्यर्थ लोभसंभ्रमीं । दोघांस मग मी सांगितलें ॥ १६३ ॥
 अपिली जी शंकराप्रती । तिचेंच मोल आहे हें निश्चिती ॥
 गौरीवीण जे जे अभिलाषिती ॥ त्यांच्या माती तोंडांत ॥ १६४ ॥
 देवाचिया अनुज्ञेवीण । शिवेल जो या पैशाला कोण ॥
 होईल देवाचे कोपास कारण । मत्ता ही संपूर्ण देवाची ॥ १६५ ॥
 प्रभुत्व जीवर पुजारियाचें । गारीचे नाते वारसपणाचें ॥
 काय चाले तें परकीयांचे । धन तें गौरीचें स्वसत्त्वेचें ॥ १६६ ॥
 म्हणोनि मग मी त्या दोघांतें । वदलों गौराईचिया सत्ते ॥
 वर्ततां वेळनि तिच्या अनुमतातें । कृतार्थतेतें पावाल ॥ १६७ ॥
 वर्तल्या तिचिया इच्छेबाहेर । देव नाहीं राजी होणार ॥
 वीरभद्राप्पास नाही अधिकार । स्वतंत्र व्यवहार करावया ॥ १६८ ॥

ऐसा जरी मी माझा विचार । केला परिस्फुट तेथे साचार ॥

तरी वीरभद्र रागावला मजवर । शिव्यांचा गजर वरसला ॥ १६९ ॥

तो म्हणे बाबा तुमच्या मनीं । माझिया पत्नीची मालकी स्थापुनी ॥

सर्व रकमेचा ठेकर देऊनि । निजहित साधुनी बैसावे ॥ १७० ॥

परिसोनि हे तयाचे शब्द । झालों मी जागचे जागीं स्तब्ध ॥

अल्लामियाची करणी अगाध । उगाच कांखेद करावा ॥ १७१ ॥

वीरभद्राप्पा मज हें बोलला । घरीं कांतेवरी अति तणाणला ॥

ती तव दुपारीं दर्शनाला । येऊनि विनवाला लागली ॥ १७२ ॥

बाबा कोणाच्या बोलावर । लक्ष देऊनि अवकृपा मजवर ॥

न करावी मी पसरिते पदर । लोभ मज कन्येवर असावा ॥ १७३ ॥

ऐसे तिचे शब्द परिसोन । म्यां तीस दिधलें पूर्ण आश्वासन ॥

सांत समुद्र न्यहाल करीन । तुज त्वां खिन्न नसावें ॥ १७४ ॥

तेच रात्रीं असतां निद्रिस्त । गौरी बाईस झाला दृष्टांत ॥

शंकरानें येऊनि स्वप्नांत । कथिलें ती मात परिजावी ॥ १७५ ॥

पैसा हा सर्व तुझा पाहीं । देऊं नको कोणास कांहीं ॥

व्यवस्था तुज वदतो तीही । सदा राहिल ऐसें करी ॥ १७६ ॥

देबळप्रीत्यर्थ जो जो पैसा । चनवसाप्पा सांगेल तैसा ॥

लावावा मज त्याचा भरंवसा । निर्वध हा पैसा राखावा ॥ १७७ ॥

इतर कार्या पैसा लावितां । व्हावी न पैशाची अव्यवस्था ॥

म्हणून मशीदींतील बाबांस न पुसतां कांहींही व्यवस्था न करावी ॥ १७८ ॥

गौराबाईनें तो मजला । दृष्टांत साद्यंत कथन केला ॥

मीही सल्ला यथोचित दिधला । मानावयाला दृष्टांत ॥ १७९ ॥

मुद्दल तूझे तूंच घेई । चन बसाप्पास व्याजाची निमाई ॥
ऐसें नित्य करीत जाई । संबंध नाही वीरभद्रा ॥ १८० ॥
ऐसें आम्ही असतां बोलत । दोघेही ते आले भांडत ॥
परस्परांनीं व्हावें शांत । उपाय मी अत्यंत वेचले ॥ १८१ ॥
शंकराचा तो दृष्टांत । झाला जो होता गोरईप्रत ॥
दोघांसही कथिला साद्यंत । परिसोनि उन्मत्त वीरभद्र ॥ १८२ ॥
वीरभद्रें शिव्यांची लाखोली । प्रतिपक्षावर यथेच्छ वाहिली ॥
अद्वातद्वा भाषणें केलीं । वृत्ति गांगरली दुजियाची ॥ १८३ ॥
तयास झाला उन्मत्त वात । शिव्याशापांची बडबड करीत ॥
सांपडशील तेथें घात । करीन मी म्हणत मुखानें ॥ १८४ ॥
चन बसाप्पास अनुलक्षून । वीरभद्राप्पा उन्मत्त होऊन ॥
म्हणे मी तुझे तुकडे करीन । खाईन गिळीन सगळेच ॥ १८५ ॥
चन बसाप्पा भोतित्रस्त । पाय माझे घट्ट धरित ॥
म्हणे करा मज संकटमुक्त । अभय मंग देत मी त्याला ॥ १८६ ॥
तंत्र मी दीन चनबसाप्पातें । धीर देऊनि बदलों तें ॥
वीरभद्राचिया हस्तें । मरूं मी तूं त देई ना ॥ १८७ ॥
असो पुढें होऊनि वात । वीरभद्राचा जाहला अंत ॥
तो मग जन्मला सर्पयोनीत । ऐसे त्या देहांतर जाहलें ॥ १८८ ॥
चन बसाप्पास पडली दहशत । तीतचि झाला त्याचा अंत ॥
जन्म पावे दर्दुर योनीत । ऐसें ह् चरित तयाचें ॥ १८९ ॥
पूर्व जन्मींच्या वैरासाठीं । जन्म आला सापा पोटीं ॥
लागला बसाप्पा दर्दुरा पाठीं । धरी त्या शक्ती वीरभद्र ॥ १९० ॥
दर्दुर रूपें बसाप्पा दीन । भद्राप्पा सर्पामुखीं पडून ॥
परिसून तयाचें करुणा वचन । हेलावळें कीं मन माझे ॥ १९१ ॥

पूर्व दत्तवचन स्मरून । सर्पाचिया तोंडामधून ॥
 चन वसाप्पा मुक्त करून । पाळिलें वचन मी अपुलें ॥ १९२ ॥
 अल्ला निज भक्तां लागून । संकट समयीं ये धाऊन ॥
 त्यानेंच येथें मज पाठवून । करविलें रक्षण भक्ताचें ॥ १९३ ॥
 हे तो प्रत्यक्ष अनुभवा आलें । वीरभद्राप्पास हांकून लाविलें ॥
 चन वसाप्पास संकटीं तारिलें । सकळ हे कोलें देवाचें ॥ १९४ ॥
 असो आतां भर कीं चिळीमी । पिऊनि जाईन अपुले धामी ॥
 तुंही जाई अपुले ग्रामीं । लक्ष मन्नामीं असूं दे ॥ १९५ ॥
 ऐसें वदीनि चिळीम प्यालों । सत्संगाचें सौख्य लाघलो ॥
 फिरत फिरत परत आलो । परम मी धालों निजांतरीं ॥ १९६ ॥

इतिश्री संतसज्जन प्रेरिते । भक्त हेमाडपंत विरचिते ॥

श्री साई समर्थसच्चरिते । श्रीसाईमुखश्रुत कथाकथनं नाम्

सप्तचत्वारिंशोऽध्यायः संपूर्णः ॥

श्रीसद्गुरुसाईनाथार्पणमस्तु । शुभंभवतु ॥

श्री साहनाथ प्रसन्न

श्री साईलीला

मासिक पुस्तक

वर्ष ५-वें]

[अंक ४-५

नलिनिदलगत जलमतिरलम् । तद्दृज्जीवनमतिशय चपलम् ।

क्षणमपि सृजनसंगतिरेका । भवति भवार्णव तरणे लोका ॥
श्री शंकराचार्य

संपादकः—लक्ष्मण गणेश महाशय

प्रकाशकः—रामचंद्र आसाराम तर्वट

श्री साईलीला कचेरी ५ दर्नर रोड नांदे, बी. डी. रस्ते.

॥ श्रीसाईनाथ महाराज समर्थ ॥

॥ श्लोक मंदाक्रांता ॥

साईनाथा ! परम सुखदा ज्ञानमूर्ते समर्था ।
दुःखार्ताच्या सतत सदा वारिले त्वां अनर्था ॥ १ ॥
देवा दत्ता चरणशरणां तुष्टवीले अनंता ।
पाहूं कोठें तुजविण अतां अन्य पापाद्रिहंता ॥ १ ॥
कैसें कोले सकळ भजका देवराया अनाथ ।
दावा आम्हां झडकर अतां आमुचा साईनाथ ॥
प्रेमें भक्तां सतत पुरवी वांच्छिलेले पदार्थ ।
आतां टाळी कवण अमुचे सांग देवा अनर्थ ॥ २ ॥
भावे यावें पद निकट त्या पावला शांतिदाता ।
सद्भक्तीचा अनव जनिता भक्त कोटी विधाता ॥
शिर्डी वाटे विमल जनते द्वारका पुण्यरूप ।
साई भासे निवळ भजका कृष्णचंद्रस्वरूप ॥ ३ ॥
शिर्डी होती वरदवरदा गाणगापुर लोकां ।
गोदा ये यास्तव बहुमुखें भेटण्या साई ओका ॥
शोकाग्नीच्या कठिण उठती लाल ज्वाळा विशाळा ।
केशा आतां सकळ विझती चावडीच्या मशाला ॥ ४ ॥
शिर्डीचा हा परम महिमा सर्व लोकांत गाजे ।
आतां कोठें बघतिल तुला येजनि भक्तराजे ॥
हाः हा ! देवा कठिण गति ह्या पुण्य शिर्डीपुरीची ।
कैसी झाली प्रभु अदयता रूढ मर्जी हरीची ॥ ५ ॥
कैसा झाला कटुवर तरु निव गोड प्रभावे ।
ज्याचे पुण्ये कविवर गणूदास भाट स्वभावे ॥

अनुक्रमणिका

कविता—श्री. नौळकंठराव गडी	...	...	...	६४३-६४६
भूपाळी—श्रीमती सरस्वतीबाई	...	...	...	६४७-६४८
रामनवमीचा अहवाल (ह. म. प. दासगण)...	...	...	...	६४९-६५८
श्री शिर्डी संस्थानचा ५ वा शके १८४८ चा वार्षिक रिपोर्ट	...	...	...	६५९-६६६
साईभावदीप—श्री. नी. रा. सहस्रबुद्धे	...	...	...	६६७-६७७
रामनवमी (रामजन्माख्यान)	...	...	...	६७८-६९८
“ आहाड ” (छयाचित्र)	...	...	...	
गुरु-प्रसादोद्धार—श्री. रामय्या	...	...	...	
श्रीसाई सच्चरित्र—श्री. हेमाडपंत	...	...	...	

वार्षिक वर्गणी

वार्षिक वर्गणी टपाल खर्चासह मनिआर्डरीने अगाऊ रु. ३१= व्ही.
ने रु. ३॥, फुटकळ अंक १. मागील अंकास शिष्टक असल्यास -॥

ज्याचे गातां गुण यश पहा पातकानें मरावें ।
 दावा साई सकळ जनयत्चिंतनानें तरावें ॥ ६ ॥
 साई आहे सकळ लगतीं ठायीं ठायीं भरोन ।
 शिडींचा हा सुखकर नवा प्राण गेला निघोन ॥
 पुण्यात्मा हा फणिवर अतां आमुचे गेहिं यावा ।
 हेतू ऐसा सकरुण मनें नीलकंठें धरावा ॥ ७ ॥
 या या देवा तुज वश करो आमुचा प्रेमभाव ।
 आहे ऐसा अनवरत असा पूर्ण साधुस्वभाव ॥
 वद्धास्ते मी सविनय गुरू पादुकेला प्रणाम ।
 सद्भावानें नमन भजकां चिंतुनी साइनाम ॥ ८ ॥
 साई साई भजन घडतां इष्ट सिद्धी घडावी ।
 गांठी ऐसी बळकट सदा संतपार्थी पडावी ॥
 वृत्ती माझी करुण वरदे देव वामी जडावी ।
 सदबुद्धीचा उदय घडुं दे दुष्ट बुद्धी दडावी ॥ ९ ॥
 शेगांव श्रीगणपती गुरू पुत्र पाया मिळायी ।
 आले बाहू पसरनि करी घेसि तूं संतराया ॥
 साइनाथीं गणपति गुरू इष्ट मूर्तिद्वयांस ।
 वंदो प्रेम उभय गुरुपदां भक्तदासानुदास ॥
 भावें आलों शरण तुजला सर्व चिंताहरावी ।
 मंदाक्रांता नविन सुमना माळकंठें धरावी ॥ १० ॥

वसंतमाला.

॥ श्लोक वसंततिलक ॥

साधीसुधीच कफनी शरिरा विराजे ।
पायां सदैव नमिती बहु साहु राजे-॥
भाळास केशर सुगंधित गंध साजे ।
द्वारीं महान यन्नदुंदुभि नाद वाजे ॥ १ ॥

दारिद्र्य दुःख हरणार्थ उदी सुभक्ता ।
देईल कोण पुढतीं गुरुदेव दत्ता ॥
शुभ्रांवरें कसित नित्य शिर प्रदेश ।
होवों प्रसन्न नमने शिरडी नरेश ॥ २ ॥

ग्रामांत वाटति सदा सकळां प्रसाद ।
जेथें उरे न मदमत्सर भी विषाद ॥
नांदे सदैव शिर्ही पुरिं अन्नपूर्णा ।
जेथे न वाण कर्षिही रजता सुवर्णा ॥ ३ ॥

श्रीसाइनाय भवसागरिं भक्त नौका ।
बुट्टी म्हणून पडिं लीन व भाउकाका ॥
आतीं करी म्हणुन जोग कृतार्थ केला ।
साष्टांग वंदन तुला शिरडीश्वराला ॥ ४ ॥

माध्यान्ह पूजन सुचामर छत्रवाद्यें ।
नैवेद्य अर्पण तुला नवमिष्ट स्वाद्यें ॥
ज्याच्या असम्य सुखदायक पुण्यलीला ।
साष्टांग वंदन तुला शिरडीश्वराला ॥ ५ ॥

दुर्दैव योगत्यजुनीच ज्यास गेला ।
त्या मागसी गुरुवरा लव दक्षिणेला ॥

साठे सभाग्य म्हणुनी छडिदार केला ।
 साष्टांग वंदन तुला शिरडीश्वराला ॥ ६ ॥
 पुण्यप्रताप करि पावन ग्रामलेंडी ।
 सींही न होईल करीं धरितांच मेठी ॥
 स्वर्गीय थाट बघती जन चावडीचा ।
 विस्मीत पाहुन तसे तव म्हैजतीचा ॥ ७ ॥
 दाता गुरु स्वजन टाकुन आज गेला ।
 भक्ती दया व करुणा लय अस्त झाला ॥
 अर्पीतसों तव पदास वसंतमाला ।
 साष्टांग वंदन तुला शिरडीश्वराला ॥ ८ ॥

नीळकंठराव गडो

शके १८४९ चे पुण्यतिथीचे वेळीं श्रीचे समाजोत्तमोर वाचविष्यांत आलेली

श्रीसद्गुरु साईनाथाची भूषाळी

चालः—घनःशाम सुदरा श्रीधरा

चला जाऊं दर्शना शिळधिला गुरुमूर्ती पाहूं ।
तदिय पदाब्जीं विनम्र होउनि भक्तिसुमन वाहूं ॥
अज्ञ तिभिरते नष्ट कराया अवतरला साई ।
तन्नाममहिमा वर्णन करितां मुग्ध झाले साही ॥ घृ० ॥
हा जगभरिता, ज्ञानसवीता, उदयोचली येई ।
अविद्या-कमली जीव-भ्रमर हा मुक्त दशा घेई ॥
पहांट होतां कर्मरहाट तो नित्य सुरू होई ।
सांई वचामृत सेवन करुनि निमग्न मन होई ॥
स्पर्शन व्हावें म्हणुनि तिष्ठती काळिंदी गंगा ।
गुरुचरणाचा अगाध महिमा पातक ने भंगा ॥
संगलकारक, भवभयहारक, समय ज्ञीघ्र आला ।
कुकुद् कर्कश ध्वनी चौघडा पाही सुरू झाला ॥
प्रभात कालीं बापु जोग ते जागवी चोगींद्रा ।
पंचआरती ध्यावी नाथा सोडी योगनिद्रा ॥
भक्तवच्छला प्रसन्न होई दाखवि श्रीमुद्रा ।
उलहासित बहु मोद वाटलां शिष्य चक्रोर चंद्रा ॥
अहं भावना हाचि काकडा ओवाळिन तुजला ।
क्रोध प्रताला घालुनि भाते प्रज्वलीत केला ॥
प्रेमबाष्प तें करीं घेउनि प्रक्षाळिन तुजला ।
शांतिधवल चिर घेउनि तुझिया पुञ्जीन मुखकमला ॥

चिवेकाचा मृगमद टिकला भाळी रेखियला ।
 स्वानंदाची शुद्ध शर्करा घेई नवेद्याला ॥
 प्रवोधिनी तूं राजिवनयने साइनाथ आई ।
 बैसुनि माझ्या हृदय-मंदिरा अचित्य सुख देई ॥
 जीवनभूषण साईसुतेचें साई तूं अससि ।
 बुद्धिदर्पणी अखंड माझ्या निर्मळ तूं दिससि ॥
 मृत्युंजय तो सद्गुरु राणा विजया दशमीला ।
 कराळ अंतक अश्वावरती त्वरित आरुढ झाला ॥
 स्मरण त्याचें, पुण्यतिथीचें, अखिलचि जगताळा ।
 चिरायू-झाले यदर्थ करिती तदिय उत्सवाळा ॥

श्रीमती सरस्वतीबाई.

श्री सच्चिदानंद सद्गुरु आधुनिक संतचूडामणी कृपानिधि साई-
महाराज संस्थान मौजे शिर्डी, तालुके कोपरगांव, जिल्हा अह-
मदनगर यांच्या श्री रामनवमीच्या वार्षिक उत्सवाचा
अहवाल व जमाखर्चाचा तपशील.

जमा रु.

- १३७ गोविंद रघुनाथ ऊर्फ अण्णासाहेब
दाभोळकर यांचे मार्फत भक्ताकडून
आले ते
- १०० डॉक्टर के. के. धैर्यवान, मुंबई
एल्. एम्. एस्.
- ७५ राजेश्वरराव माझोडकर देशमुख
- ७५ पापालाल उमरिकर
- ५५ सरदार मार्तंडराव भागवत. इंदूर
- ५१ रघुनाथ नरहर बच्चुवार, पुणे
- ५४ नागोबा वजारी उमरी यांनी तुपाचे
दोन डबे दिले.
- २७ चनैय्या तांबोळी, मल्लापा, रामचंद्र
मुखेडकर यांनी १ डबा तूप दिले.
- ३० एका क्ष भक्ताकडून आले. हस्ते
काकासाहेब महाजनी.
- २७ बत्ता व्यकोबा रंगारी यांनी १ डबा
तूप दिले.
- २५ श्रीमंत भवानराव बन्सुडे इंदूर
- २५ नारायण जनार्दन तेंडुलकर मुंबई.
- २५ रामचंद्र आत्माराम ऊर्फ बाबासाहेब
तर्कड.
- २५ मुकुंद नरहर देशपांडे एलिचपूरकर.
- २५ गोविंद व्यकटी महाजन, मुखेड
- २१ दत्तात्रय कृष्ण गाडगीळ मुंबई.
- २१ जनाबाई कोठारे, मुंबई.
- २१ बत्ता रामचंद्र पत्तेवार, गहानगर

खर्च रु.

- २९८ रामचंद्र आनंदराम मारवाडी यांस
रामनवमीच्या सामानाबद्दल पाच-
त्याप्रमाणे
- १२१ शेख महंमद अबदुल मिथ्या आफो-
ळकर यांस.
- १०० शोभेच्या दाखविले
- १३ गाडीभाडे
- ८ इनाम दिले
- १२१
- १६२ तूप डबे ६ मुखेड व उमरीकडील
लोकांनी आणिले.
- २ डबे नागोबा वजारी उमरी
- २ चनैय्या तांबोळी मुखेड
- १ बाबा, व्यकोबा रंगारी
उमरी
- १ सखाराम रुईकर
- ६
- ५७१ दगडूराम बनसीलाल मारवाडी.
कोपरगांव यांचेकडून माल आणला
त्याचे पावतीवर हुकूम पैसे दिले.
- ८११ पुण्याहून माल आणला त्याचा
तपशील
- २ पोते तांदूळ, केशर, बदाम
बेदाणा, हिंय.

जमा रु.

- २१ धर्मप्या नारलावार उमरी
 २१ रगनाथराव ऊर्फ दादासाहेब वरुडकर
 फळमनुरी फराळाचें सामान आणले.
 २० प्रभु गदेवार कोलवी
 १५ धोंडोपत वकील नांदेड
 ७१॥= निनावी रक्कम श्री. दासगणू
 महाराज याचेकडे आली ती...
 कांहीं चिठ्या गहाळ झाल्या व
 कांहींनीं नांवें देण्यास नाकारिलें.
 व कांही पुढें आले ते
- ११ धोंडिराम ताराचंद उमरी
 ११ नागनाथ उत्तरवार उमरी.
 ११ चनेय्या मुखार मुखेड
 ११ गोविंद पानसोडीकर मुखेड
 ११ बकटलाल शेटजी उमरी
 ११ किरकोळ आलेले हस्तें काका सो.
 महाजनी.
- ११ रामचंद्र पाटलामार्फत मनिऑर्डरीनें
 आले त्याचा तपशील.
 २ यशवत राजाराम जुन्नर
 ३। माधव गगाधर कोरान्ने
 विलीमोरा.
 १ सखाराम पांडुरंग किनरे पनवेल.
 ५ के. व्ही. टी. #
 ११।
- ११ लक्ष्मीबाई जोगळेकर पुणे
 २१ वांद्रे येथील मनिऑर्डर हस्तें रामचंद्र
 पाटील कोते.
 १० अण्णासाहेब बोराळकर देशमुख.
 १० विठ्ठलराव माधवराव ऊर्फ तात्या-
 साहेब देशपांडे एलिचपूर.

खर्च रु.

- २४ हुसेन सैदुभाई बाजेवाला यांस
 १८ वाजावडल.
 ४ एक दिवस जास्त ठेवून
 घेतले त्यावडल
 १॥ चहा, कॉफी, फराळावडल
 -॥- गाडीजाडे.
 २४
- ३६ फराळाची, सत्री, लाडू, चिवडा
 हस्तें रगनाथराव ऊर्फ दादासाहेब
 वरुडकर वकील, फळमनुरी
 ७५॥ राजैय्या आचारी मथन कालेश्वर
 इसम दोन यांस
 ६३॥ रोख जाण्यायेण्याच्या
 भाड्यासुद्धां
 १२ उपरणें पान दोन.
 ७५॥
- ६२ गोविंद काशिनाथ करबेळकर
 दिनकर पुणेकर आचारी यांस
 ४५ रोख.
 ३ मोटारला गाडीभाडे
 १० धोतर पान एक.
 ४ उपरणें पान १.
 ६२
- २२ पत्रावळी एकंदर पांच हजार. तपशील
 ३ हजार निजामबादेहून आणल्या
 १ हजार कोपरगावाहून आणल्या
 १ हजार शिरडींत घेतल्या.
 २५५.
- ३० श्री साईमहाराजांस जरीचा गलेफ
 घातला. हस्तें श्री. भवानराव
 बन्सोडे इंदूर.

जमा रु.

खर्च रु

- १० चंद्रभागाबाई मान्जरमकर यांनी
५ रोख दिले
५ तिखट आणिले
- १० रावसाहेब रिटायर्ड एज्युकेशनल्
इन्स्पेक्टर.
- १० नारायण वंजारी पत्रावळी व तिखट
आणले.
- १० मनमोहन रगनाथ जयकर मुंबई
- १० जीवनराम बाळकृष्ण बापु भय्या
कोठारी इदूर.
- १० दत्तोपत आपटे पुणे
- १० रावबहादुर मोरेश्वर विश्वनाथ
प्रधान मुंबई
- १० आनदराव पांडुरंग ऊर्फ काका
पाटील अंधेरी
- ९ चनेप्पा तांबोळी मुखेड
- ७ गणेश पांडुरंग वेद्रे मास्तर
- ७ मारुती पत्तेकर मुखेड
- ६ उद्धव चन्नावार देगलूर
- ६। शाताराम बळवंत नाचणे
- ५ माधव पुडलीकराव नांदेडकर
- ५ पिरूबाई रामराव कोठारे मुंबई.
- ५ मार्तंडराव शिंदे इदूर असिस्टंट
जनरल
- ६ श्रीकृष्ण पुरुषोत्तम पाटील अंधेरी
- ५ सुंदरराव दीनानाथ नवलकर
- ५ नारायणराव गोरक्षकर
- ५ लक्ष्मीबाई ”
- ५ सिताराम मारवाडी मुखेड
- ५ मल्लापा मुखेडकर
- ५ रामचंद्र मुखेडकर
- ५ विनायक यशवंतराव

- २२ श्री रामनवमीवे दिवशी अभिषेकाची
दक्षणा, वजभट पुणतांबेकर, कोळ.
वडकर, नगर, पढरपूर वगैरे ठिका-
णचे भटजी मडळीस दिली.
- २९॥८॥ एकादर्शाच्या फराळाचे सामान
शेंगदाणे, रताळी, भगर, खजूर,
टरवजे, केळी, वगैरेवद्दल दिले ते.
- ३२॥३॥ साईमहाराजाचा उपचार खर्च
पाच दिवसांचा. हस्ते रामचंद्र
दादा पाटील कोते
- २०॥ वावा धर्माधिकारी यास अभ्यात्म-
रामायण वाचण्यावद्दल
- १० रोख
- २॥ रेलवे भाडे
- ८ धोतराचे पान
-
- २०॥
- १८॥ गूळ डेपा ४ हस्ते बाबूराव नाना
वजन ११०। शेर दर २० प्रमाणे
- १८॥ गूळ डेपा ४ श्रीसाईबाबांकरिता
धर्मार्थ दिल्या म्हणून त्यांचे नावे
जमा
- १ वामन गोंदकर
- १ बाबुराव नामे
- १ गांधी
- १ बाबुराव पुणेकर
- १८ किसनराव आबाजी कसार यांस
- १५ रोख
- १५ गाडी भाडे
- ४८॥३॥ हनुमान जयंतीचे दिवशी, महार,
मोग, भिल्ल, चांमार, वढारी वगैरे
गरीब लोकांस गूळच्या शिन्याचे

जमा रु.

- ५ दत्तराम रुईकर
 ५ रघुवीर भास्कर पुरंदरे
 ५ रामचंद्र सिताराम अंधेरी
 ५ हरिश्चंद्र रामजी मिस्त्री
 ५ प्रल्हादराव वकील औरगावाडकर
 ५ पारखे करणीकलाल, कल्याण
 ५ बरवे, प्रधान, वैद्य बी. एन्.
 ५ बापूसाहेब देशपांडे खडकी
 ५ काशीताई कोल्हटकर
 ८ पार्वतीबाई ओजरकर हस्ते देव
 ५ रामराव दिवाळकर कळमनुरी
 ५ दत्तात्रय नागनाथ शष्टी करकेली
 ५ माणिक कौटिकवार
 ४ भागीरथीबाई
 ४ नारायणराव पांडे सातेगांवकर
 ४ व्यकोबा कोडांबा
 ४ बापुराव पुणेकर गुळाची डेप १
 ४ गांधी गुळाची डेप १
 ४ वामन गोंदकर गुळाची डेप १
 ४ बाबुराव नाना गुळाची डेप १
 ३ जगन्नाथ पुरंदरे
 २ भारुती कोंडावार
 २ कृष्णाबाई पांडे गोरठे
 २ रगराव पांडे
 २ दत्तात्रय राजाराम पांडे
 २ चुनीलाल तारमास्तर हरदा
 २ नानासाहेब करमरकर
 २ खंडेराव नारायण मंत्री अंधेरी
 २ बळवंतराव वैद्य अंधेरी
 २ ग्यानोबा उमरीकर
 २ परशुराम आपाजी उमरी
 २ किशनराव कोठारी

खर्च रु.

- जेवण दिलें त्याचे रामचंद्र आनंद-
 राव मारवाडी यांस सामानावडल-
 दिले ते.
 २१ भाऊदेव श्री. पांचलेगांवकर
 महाराजांचे पुजारी यांस
 १६ जरीचा रुमाल एक
 ५ दक्षिणा
 २१
 १३ कठाळ्या श्री. पांचलेगांवकर
 महाराजांचा शिपाई यांस
 १० घोतराचें पान
 ३ इनाम
 १३
 १२ श्री पांचलेगांवकर महाराज, त्यांचे
 दोन टांग्याचें भाडें दिलें ते.
 १२ संस्थानचा नोकर बाळा गुरव यास
 जरीचा रुमाल दिला.
 ९॥ संस्थानचा नोकर अबदुल यास
 शाल दिली
 १२॥॥ जव्हार मल, मारवाडी यांजकडून
 माजरपाट कापड आणलें हस्ते
 राघु बाळा सोनार
 २५६॥ उधाराबद्दल दिले हस्ते राघु
 बाळा सोनार
 १४॥ भाजीपाला, वांगी, बटाटे, भोपळे
 आळू वगैरे
 १४॥॥ भोजन दक्षणा पांच दिवसांची
 १६ कृष्णा चलई उमरजकर पंढरपूर
 यांस
 १० दक्षणा
 ६ जाण्यायेण्याचें भाडें

जमा रु.

खर्च रु.

- २ देवीदास शंकर मुळावेकर
- २ त्रिंबकराव वाकुटकर
- २ व्यंकटेश भिवराम उमरखेडकर
- २ राजेश्वरराव गांजापूरकर
- २ बाबा रजपूत मुखेड
- १। विश्वनाथ
- १। वसंतराव
- १। वाळकृष्ण शामराव
- १। कुमारी ताराबाई
- १। रोजाबाई बाळाराम
- १। चंपुबाई
- १। शेट नादिरशाहा
- १। रामराव दिनानाथ
- १। हिरुबाई
- १। राधाबाई परशराम नाचणे
- १। मोसले इदूर
- १। रंगूबाई रंगोरी
- २ साळ्ट डिपॉटमेंट जे. आर. पोस्ट
भाईंदर
- १ रामचंद्र महाजनी
- १ अच्युत भट कळमनुरी
- १ विश्वनाथ गोपाळ खामगांव
- १ राजा गोविंद करकेली
- १ शंकर मुगाते वणी
- १ देवीदास लक्ष्मण महाजन
- १ दत्तात्रय महादेव अंधेरी
- १ नारायण महादेव पंचेवार
- १ वामन विनायक
- १ मोरेश्वर भास्कर प्रधान
- १ बळवंत अनंत
- १- सिताबाई प्रधान
- १ सौ. लक्ष्मीबाई कौहासकर

- ६ नारळ प्रसादाकरिता कोपर-
गांवाहून आणले
- ११।३ तुपाच्या डब्यांचा रेल्वे खर्च
- १० विठोबा भाऊ सुतार, सर्पणाबद्दल
- ६।। विठोबा भाऊ सुतार, दहीदुधा-
बद्दल
- ४।। चहाचे ४ पुढे हस्ते त्रिंबक महाराज
- ७ तिखट शेर आठ हस्ते चंद्रभागा-
बाई व नारायण उमरीकर
- ५ श्रीसाईमहाराजांच्या पांच दिव-
सांच्या नैवेद्याची दक्षणा
- ५ निमगांवाहून जिल्बीसाठी, दही
आणविले त्याबद्दल
४ दही
१ गाडी भाडे हस्ते राघु
सोनार
- ८ संस्थानचे चोपदार दोन यांस
प्रत्येकी उपरणी
१ बाळा काशिराम शिंपी
२ गट्या
- ४।। संस्थानचा नाना पुजारी यास उप-
रणे पान एक
- ४ लक्ष्मण भट उपरणे पान १
- ४ मार्तंड भगत उपरणे पान १
- ३ संस्थानचा नोकर महादु फसल्या
उपरणे पान १
- १० संस्थानचे पालखी उचळणारे,
अहिल्या, यादव, बयाजी, रामा
यांस प्रत्येकी उपरणे पान १
- ५ रामजन्माच्या दिवशी गोरगरिबांस
दक्षिणा वाटली

जमा रु.

- २ बापु हळदेकर
 १ सरस्वतीबाई सुगावकर
 १० शंकर सिताराम कर्णीक वकील
 अलिवाग
 १ शंकरराव आतनरकर
 २० रंगो पत्तेवार अण्णासाहेब बोराळ-
 कर, दादा वरुडकर वकील

बाबा रगारी, व्यक्रोबा रगारी, व मुखेडकर
 कोमटी यांनी उपरण्याची पाने आणली

८१॥३॥ कमी पडलेली रक्कम दासगणू
 महाराजांनी दिली.

१५१ पांच दिवसाची पेटीची जमा
 आली ती

१६९५८-१

एकूण सोळाशें पंच्याणव रुपये सव्वा आणा
 फक्त.

खर्च रु.

५ अनाथ विद्यार्थी यांस विद्यार्जना-
 करिता दिले. हस्ते दाजी वामन
 चिंदवर.

५ तुकाराम गुरव नकले

४ नानू संगमनेरकर महाराजांचा
 नैवेद्या करणार यास उपरण्यावद्दल
 रोख दिले

४ संस्थानचा नोकर रंग्या गुरव उप-
 रणें पान १

५ मथ्या न्हावी, अण्णाजी, कुमार
 विठोबा सुतार, फकीरा कोळी
 प्रत्येकास उपरणें पान १

५ दिगंबर वस्मतकर संभावना

५ लिवाजी बोराळकर वक्षिस दिले.

२ लक्ष्मण सुतार, अबदागीरवाला
 उपरणें पान १

४ विश्वनाथ गुरव

२ बाबू तर्खेड उपरणें पान एक

१० नांदेडहून तंबू आणला त्याचें
 येताजाताचें भाडें

४१ श्री पांचलेगावकर महाराजाना
 घेण्याकरिता दोन दिवस अगोदर
 गाड्या पाठविल्या त्यावद्दल

२८२ श्री पांचलेगावकर महाराज
 यांच्या सामानावद्दल गाडी भाडें

२ शिंगाड्यास उपरणें पान एक

२ दादा ताशेवाला शिर्डीचा उपरणें
 पान १

२ अहल्या उपरणें पान एक

३ नाना पुजारी, लक्ष्मण भट,
 भगत यास दक्षणा

३ उदबत्ती पुढे दोन

जमा २.

खर्च र.

- ३ अच्युकाका कलमनुरीकर सभावना
- २ अप्पा कस्तुरे कळमनुरी सभावना
- ३ स्वैनाकाकृतितां कोपरगांवाहून
भाडी शुक्लेश्वर संस्थानांतून
आणली व घोचती केली त्यावद्दल
गाडीभाडे
- १०॥ वाद्राच्या मनिर्षे'डरीपैकीं तात्या
पाटील यांना दिले सबब नावे.
- ५ उत्सवपत्रिका छापल्या त्याचे
कार्डपाकिटांचा खर्च केला
त्यावद्दल
- २ गाडीभाडे कोपरगांवाहून सामान
आणले
- १॥ महमद सैदू ताशेवाला
- १६॥ मांडव बांधण्याचे कामी खर्च हस्ते
नथूदादा जाधव
- ४॥ पुणर्ताव्यन्चे गाडीभाडे, आचारी
धर्माधिकारी बसून गेले त्यावद्दल
- १॥ विटा, पक्या चरासाठी घेतल्या
त्यावद्दल भीमाशकर कुंभार यास
दिले
- १ बजभट सुफलावेकर यास हनुमान
जयंतीचे दिवशी अभिषेकावद्दल
व सभावना मिळून
- १॥ शिल्पाईवद्दल
- १ श्रीसाईमहारगज यांचे संस्थानांतून
३ गेले बाहाळ झाले म्हणून
नवे घेण्यावद्दल बाला गुरव
यांस दिले
खर्च हस्ते केशव शिंपी

जमा रु.

खर्च रु.

- ॥- मदीर स्वच्छ करणवद्दल मोलकर-
णीस दिले
- ३ शकरदेव खडकेकर दक्षणा व
सभावना
- ४ तांदूळ आणले त्याचें रेल्वे व गाडी
भाडें वगैरे
- ४। चुकारी गाड्यावद्दल उमा तेजा
यास
- ५ सिताराम मारवाडी यास हनुमान-
जयतांचा स्वैपाक केला त्यावद्दल
३ रोख
२ कडईचें भाडें
- २ श्री पांचलेगांवकर महाराजांना
पहिले दिवशीं आणण्याकरितां
वाजत्री लावल्यावद्दल
- ॥॥॥ किरकोळ सामान मुळतान मारवाडी
१५१ हागामा, कुस्त्या वगैरे हस्तें
तात्या पाटील कौते (पेटीची जमा)

१६९५४-१ एकूण सोळाशें पंचाण्णव रुपये
सन्वा आणा फक्त.

येणें प्रमाणें तपशील चरणीं सादर केला आहे. त्यांत चुकभूल असेल
त्याची माफी असावी. या रामनवमीच्या उत्सवांत इकडील लोकांना साधु कसे
असतात त्याची पूर्ण जाणीव व्हावी म्हणून श्रीनरसिंहबाबा महाराज पांचलेगांवकर
बाबू साधु यांना विनंति करून आणविले; व त्यांच्या अंगचें अलौकिक सामर्थ्यही
त्यांची इच्छा नसतांही केवळ लोकांचा भ्रम नाहीसा व्हावा म्हणून चौकसबुद्धीच्या
लोकांना व इतरांना प्रत्यक्ष दाखविलें. प्रश्नोत्तररूपानें वेदांत म्हणजे काय; त्याचे
प्रयोगासह तत्त्व लोकांच्या तजरेस आणून दिलें.

या उत्सवास मंडळी आली तीः--भगवानराव माजरमकर, किसनराव पाथरीकर, त्रिंबक महाराज, विठ्ठलराव रामदुर्गकर, बापूसाहेब डोइफोडे, दादासाहेब वरुडकर, मुकुंदराव एलीचपूरकर, गोविंद व्यंकटी महाजन, धोंडोपंत उर्फ बाबासाहेब वकील नादेडकर, चनैया मुक्ता वार, नागनाथ उत्तरवार, गोविंदराव पानशोडीकर, बाबा रामचंद्र पत्तेवार, मारुती पत्तेवार, दत्तात्रय नाथ शटी, चनैया तांबोळी, मल्लुपा, रामचंद्र, धोंडीराम ताराचंद्र, नागोबा वंजारी, नारायण वंजारी, पापालाल बाबा रंगारी, ग्यानोबा, प्रल्हादराव औरंगाबादकर वकील, श्रीमंत भवानराव बनसोडे, रामराव बनसोडे, सरदार मारुंडराव भागवत, इंदूर, बाळासाहेब रेगे, वामनराव, माधवराव दिक्षीत, खांडवा, गोविंदराव व्यारिष्टर, काकासाहेब महाजनी प्रो.गणपतराव नरके, पुणे, धोंडोपंत डॉक्टर, एम्.आर. जयकर, रावबहादूर मोरेश्वरराव प्रधान, नारायण जनार्दन तेडुरकर. दत्तोपंत गाडगीळ, मुंबई, प्रधान वकील खानदेश, भाऊसाहेब पुरंदरे, धुमाळ, अकूत वकील, कृष्णाचार्य पंढरपूरकर, तात्या साहेब, एलीचपूरकर, वसंतराव गोरक्षकर, जोतीराव तखेड, श्रीकृष्ण पुरुषोत्तम पाटील, मास्तर, वैडर मीस्त्री, रावसाहेब अण्णासाहेब दाभोळकर वाद्रा, रघुनाथ, बचुवार, अण्णासाहेब बोन्हाळकर, राजेसाहेब माझोडकर. माणिक पानशोडीकर, कचोळे वकील, नाशिक, अबाजी पाटील, उमरखेड, बाबा देशमुख, कुंटूर, तारबाबू हरदास, बाबा साहेब गोरक्षकर अशी मंडळी आली होती. शिवाय श्री. सद्गुरु नरसिंह बाबा महाराज पाचलेगांवकर आपल्या मंडळीसह आले होते. श्री. देविदास लक्ष्मण महाजन यानीं श्री. स. साईमहाराजांपुढे सुश्राव्य कीर्तन केले. तसेच बहिनीबाई जोगळेकर व काशीताई कोल्हटकर, पुणे यानीं आपल्या स्त्रीमंडळामार्फत चहाची व फराळाची व्यवस्था उत्तम ठेवली होती. उत्सवास पुणतांबे, संगमनेर, कोन्हाळे, कोपरगांव वगैरे ठिकाणची भटजी मंडळी आली होती. बेलापुराहून बापूराव पुणेकर हे आपल्या मंडळीसह आले होते. उत्सवास शिरा, जिळबी, साखरमात, अशी पक्काने केली होती. चालू साली एक मांडव घालावा लागला व वामन गोंदकरनी बाबाकरितां सोडलेल्या आपल्या मालकीच्या बोळांत स्वयंपाक करावा लागला, पण त्या योगाने सोय उत्तम झाली. हनुमान जयंतीस गोरगरीबकरितां गुळाचा

शिरा केला होता. तरी श्री. स. त. साईनाथ महाराजांनी उत्सवास आलेल्या मंडळीवर कृपा करून त्यांचे ऐहिक व पारमार्थिक कल्याण साधून द्यावे. व तसेच मुखेडकर कोमटी मंडळींनी कोठी संभाळून हिशोबाचे काम चोख रीतीने वजावले तेव्हा त्यांच्यावरही महाराजांनी पूर्ण कृपा करावी, व दर उत्सवास येणेवढे त्यांना सुबुद्धि द्यावी राजेंया मथनकाळेश्वर व गोविंद पुणेकर आचारी यांनी स्वयंपणाकाची उत्तम व्यवस्था ठेवली होती. ज्या ज्या मंडळींनी या उत्सवास द्रव्यसाहज केले त्यावरही आपली कृपा असतऱ्ही, व ज्याची नावे माहित नाहीत अशी वरीच मंडळी आली होती त्यावरही आपली कृपा असावी. असो. आतां यांत माझ्या हातून जाणून न जाणून ज्या कांहीं चुका झाल्या असतील त्यांची या दासाला माफी असावी व असेच सालोसाल ह्या सकल संतांचा चरणरज जो मी दासगणु त्याच्या हस्ते सेवा घेत जावी, अशी माझी नम्र विनंती आपल्या पवित्र चरणापाशी आहे. शेषेशी श्रुत होय हे विज्ञापना.

सकल संतांचा चरणरज

दासगणू.

श्रीसद्गुरुसाईनाथ प्रसन्न.

श्रीशिर्डी संस्थानचा ५ वा म्हणजे शके १८४८ चा

वार्षिक रिपोर्ट.

१ या वर्षांत संस्थान कमिटीच्या तीन व भक्तमंडळाची एक अशा एकदर चार सभा भरल्या त्यात जे महत्वाचे विषय निघाले त्याचा गोषवारा खाली दिला आहे.

२ कोणते उत्सवास काय करण्याचें याची यादी सभेपुढे मांडण्यांत येऊन कोजागरी, दत्तजयंती, रंगपंचमी या संबंधाने फेरफार करण्याचें ठरले.

३ सालमजकुरी या संस्थानावर अतिमहत्तर आपत्ति म्हणजे या संस्थानास साप्रतची सुस्थिति येण्याचे आद्य कारण जे महाशय व श्रीसाईबाबाचे परमभक्त व परमपूज्य श्रीधुत हरि सीताराम उर्फ काकासाहेब दीक्षित यांचा ता. ५ जुलई सन १९२६ सोमवार रोजी झालेला आकस्मिक मृत्यु ही होय. यांच्या निधनावद्दल व यांच्या शिर्डी संस्थानच्या अप्रतिम सेवेबद्दल बराचसा मजकूर श्रीसाईलीला मासिक वर्ष शके १८४८ अंक ६ ते १० यांत आलाच आहे. त्यांच्या मृत्युमुळे भक्तमंडळांतीळ एक उत्साही, अनुभवी, एकनिष्ठ व स्वार्थत्यागी असा एक भक्त नाहीसा झाला त्यामुळे या संस्थानाचे अपरिमित नुकसान झाले आहे. शिर्डी संस्थान मंडळ स्थापन झाल्यापासून ते त्या संस्थेचे चिंत्नीस होते व ते काम त्यांनीं आपलें आयुष्याचे शेवटच्या क्षणापर्यंत अतिशय समाधानकारक रीतीने केले. त्यांचें जागी कमिटीने श्री. गोविंद काशिनाथ गाडगीळ, बी. ए., बॅरिस्टर अॅट ला, यांची निवड सर्वानुमते केली आहे.

४ एक संडास अपुरा असल्यामुळे तीन बांधावे व त्या प्रीत्यर्थ खर्चास रु. १००० मंजूर करून जखर ती परवानगी तालुक्याचे मामलेदारापासून चिंत्नीसांनी मिळवावी म्हणून ठरले.

५ लेडीच्या जागेत लावलेल्या झाडांस पाणी देण्याकरिता लोकल बोर्डाकडून त्याच्या विहिरीचे पाणी घेण्यास परवानगी मागण्याचे ठरले.

६ मशिदीत ठेवलेल्या महाराजाच्या चर्मपादुका सुरक्षित राहाण्याकरिता त्या ठेवण्यास एक लकडी पेटी काचेच्या झाकणाची बनवून तीत त्या ठेवण्यात याव्या.

७ रा. रा. तात्या गणपत पाटील कोते याच्या मालकीची श्री समर्थ्याची तसवीर रा. रा. व्ही. वी. पेंढारकर (ललितकला नाटक कंपनीचे मालक) याना त्यांनी शिर्डी संस्थानासाठी आपला एक खेळ करवून त्याचे खर्च देऊन १८२८॥ या संस्थानला बहाल केल्या ऐवजी कमिटीने नजर केली त्या ऐवजी तशीच एक दुसरी तसवीर करवून पाटील मजकूर यांस देण्याचे ठरले. तसेच हरिभक्तपरायण दासगणू महाराज यांनी पंढरपुरास घेतलेल्या घरात उत्सवाकरिता एक श्री साईमहाराजाची तसवीर श्री संस्थानाकडून मिळावी. कारण त्याची पंढरपूरची संस्थाही श्री साईबाबांचीच आहे अशी मागणी केल्यावरून त्यांनाही श्री शिर्डीसंस्थानतर्फे एक तसवीर देण्याचे ठरले.

श्रीचे भक्त कै. वा. श्री. काकासाहेब दीक्षित व कै. वा. श्री. नानासाहेब चांदोरकर, श्री. नानासाहेब निमोणकर, श्रीमंत बापूसाहेब बुटी श्री. महाकसापती भगत, श्री. बाळासाहेब भाटे व तात्या पाटलांच्या मातोश्री यांचे स्मारक म्हणून व पुढील पिढीस त्यांची ओळख रहावी म्हणून त्या सर्व मंडळीच्या तसवीरी श्रीसमर्थ मंदिरांतील समामंडपांत लावाव्या असे ठरले. पैशाच्या संवधाने संस्थानची स्थिति आजमितीला असावी तशी समाधानकारक नसल्यामुळे या तसवीरीप्रीत्यर्थ होणारा खर्च संस्थानला जेपणार नाही म्हणून वरील भक्तमंडळीच्या वारसांनी तसवीरी तयार करून देण्याची मागणी संस्थानतर्फे त्याजकडे झाली आहे व ते या मागणीचा योग्य विचार करतील अशी संस्थानास बळकट आशा आहे. यदाकदाचित् वारसापैकी कोणी तसवीर करून देण्याचे किंवा तसवीरीचा खर्च देण्याचे

नाकारले तर त्या विवक्षित तत्सव्रीकरिता वर्गणी गोळा करण्यात यावी व तत्सव्री कराव्या असे ठरले.

९. वरील मागणीप्रमाणे रा. रा. नात्यापाटील यांनी आपले संग्रही असलेली आपले मातोश्रीची तैल रगाची तत्सवीर संस्थानला अर्पण केली त्याबद्दल संस्थान कमिटी त्यांची आभारी आहे.

१०. गतवर्षी ठरविल्याप्रमाणे लेंडीवरील अमराईस तारेचे कापाऊंड अजून झालेले नाही. त्यास रकम रु. १०० खर्च करण्यास गुदस्ताच कमिटीची मंजूरी झाली आहे.

११. शके १८४८ चे बजेट सोदत परिशिष्ट (ब) म्हणून जोडले आहे. त्यांतील आकड्यांची आढाव्यांतील आंकड्यांशी तुलना करता असे आढळून येईल की, शके १८४७ साली मुंबईखाने खर्चाची रक्कम फक्त रु. १६४॥-॥ आहे व शके १८४८ सालाला याच खात्याला रक्कम रु. ३६८॥-॥ आहे. पण या १८४८ चे या खात्याचे रकमेची पोटी मोरचेल व चवरी दुरुस्तीची मिळून रक्कम रु. १३७॥-॥ व पादुकांचे पेटीची रकम रु. ८ व शिर्डीचे सामान खरेदीची व पूजा व रोषनाईचे सामान व घोड्याकरितां लगाम वगैरे करितां खर्च झालेली ६२ रु. रकम व बापाजी देशपांड्यांचा पगार रु. तीस अशा रकमा सामील असल्यामुळे ही रक्कम पुगलेली दिसते. बाकीच्या खर्चाच्या रकमा बहुतेक बजेटच्या आंतच आहेत.

१२. रा. रा. सुंदरराव दिनानाथ नवलकर यांनी आपला कै. वा. भाऊ रामनाथ दिनानाथ नवलकर यांचे मनोदयानुरूप त्यांचे नावाने एक सगमरवरी दगडांचा सुंदर कठडा श्री साईनाथांचे समाधी समोवतो या सालचे गुरुपौर्णिमेचे वेळी बांधवून श्री साईबाबांच्या चरणी अर्पण केला त्यामुळे समाधीस फार शोभा आली आहे. रा. रा. सुंदररावांच्या या कायमचे पुण्यकृत्याबद्दल त्यांचे अभिनंदन करावे तेवढे थोडेच आहे. या कामास सुंदरराव जीस अजामास एक हजार (१००० रु.) खर्च आला आहे असे समजले. सदरूवद्दल संस्थान त्यांचे आभारी आहे.

१३ हे संस्थानकमिटीचे पाचवे वर्ष आहे म्हणून पंच सावत्सरिक उत्पन्नाच्या आकड्यांची तुलना करणे अयोग्य होणार नाही. ती तुलना येणे प्रमाणे:—

	शके १८४४	शके १८४५	शके १८४६	शके १८४७	शके १८४८
मा. वर्गणी	१५८२-७-६	१०९७-१५-६	८५०-१५-३	७०७-१५-३	४९८-१२-०
वार्षिक ,,	६५६-४-०	५५६-०-०	८३४-०-०	५७३-१४-०	५५७-८-०
पेटीचे उ	७३०-६-९	८८९-७-३	८०९-१०-०	८६३-८-३	८८७-६-०
कायम फंड	३७०९-४-९	३६२४-७-०	१४९७-१४-३	५९४०-३-३	४५७८-३-३
कोठी	१५८-५-०	५९-०-०	९७-७-६	४८-२-०	१०३-१४-३
व्याज	...	२१०-०-०	५६३-७-६	५५९-६-०	५६४-१२-०

वरील कोष्टकावरून असे दिसून येईल की अलीकडे आपले मासिक वर्गणीचे प्रमाण फारच कमी होत चालले आहे व याचे मुख्य कारण या वर्गणीचा बरीचशी रक्कम वर्गणीदारांचे खात्यावर बाकी उतरते आहे या गोष्टीकडे वर्गणीदारांचे लक्ष अवश्य जावयास पाहिजे. कायम फंडाची स्थितीही साल-मजकुरी समाधानकारक नाही. शके १८४४ पासून १८४७ पर्यंत हा फंड वर्षो न वर्ष वाढतच गेलेला आहे. पण चालू सालास त्याची वाढ सुमारे साडेतेराशे रुपयांनी कमी पडली आहे. या गोष्टीचाही भक्तमंडळींनी विचार करावयास पाहिजे आहे. या फंडाचेही आरंभी आकडे चांगले पडले आहेत. पण त्याप्रमाणे रक्कम देण्याकडे असावे त्या मानाने पुष्कळांचे लक्ष नाही. याबद्दल संस्थानकमिटीस फार दिलगिरी वाटते. याबद्दल कमेटी एक ठराव लवकरच करून कायम फंडास वर्गणीचे आंकडे घालणारे सदगृहस्थांकडे पाठविण्याचा विचार ठरविणार आहे. तेव्हा इकडेही भक्तमंडळींचे लक्ष जाऊन पुढील सालचा हा अहवाल या दृष्टीने वाचकासमोर अधिक चांगल्या रीतीने मांडता येईल अशी उमेद आहे.

१४ शके १८४८ अखेर कायम फंडाची रक्कम रु.२२०५०-६-० इतकी झाली. पैकी रक्कम रु. ९६५६-९-० खर्चून रक्कम रु.९५०० चे

बँड घेतले. रु. १०३१२—८—० खर्चून पांच वर्षांनी रकम रु. १३७०० येणारी अशी पोस्टाची क्वाश सर्टिफिकेटे घेतली आहेत. या शिवाय इंपीरिअल बँक, सँडहस्ट रोड ब्रँचमध्ये सेव्हींग बँक खात्यांत संस्थानची बाकी शके १८४८ अखेरचे बँकेचे व्याज धरून रु. २१७३--७--० शिल्लक होती.

१५ संस्थानचे मुख्य चार उत्सवांची हकीकत नेहमीप्रमाणे श्री साई-लीला मासिक पुस्तकातून छापून येतच असते.

१६ येणे प्रमाणे हकीकत आहे. यावरून एकंदरीने पाहतां संस्थानची स्थिती महाराजाच्या कृपेने साधारणपणे बरी आहे असे म्हणावयास हरकत नाही. तथापि मासिक वर्गणीची व कायम फंडाची स्थिति आहे याहून अधिक चांगली असणे जरूर आहे हे पुन्हां सांगावयास नको.

यासाठी वर्गणीदार वाढविण्याकडे शक्य तो प्रयत्न सर्व साईभक्तांनी केल्यास त्यास महाराज यश खास देतील, असा पूर्ण भरंवसा आहे. शेवटचे गतवर्षा प्रमाणेच—

देवा साईनाथा त्वत्पदनत भावे ॥
परमाया मोहित जन मोचन झणि व्हावे ॥
त्वत्कृपये सकळांचे संकट निरसावे ॥
देशिल तरि दे त्वद्यश दासाने गावे ॥

अशी महाराजांस प्रार्थना करून हा रिपोर्ट संपवितों.

शिर्डी

शके १८४९ आश्विन शुद्ध १०

दासगणू

अव्यक्त

गो. का. गाडगीळ.

चिटणीस

परिशिष्ट
श्रीसाईनाथ

श्री शिर्डी संस्थानचा शके १८४८ चा

जमा	रुपये	आ.	पै.			
श्री शिर्डी शके १९४७ अखेर.—इपीरियल बँक ऑफ इंडिया सेव्हिंग शाखेत	१०९५	९	६			
” हाती	१६८१	५	९	२७७६	१५	३
” सिन्डिकेटेज शेअर्स वगैरे शके १८४७ अखेर दर्शनी रु १८९०० च्या (पडलेली किंमत)				१६७४९	६	०
” मासिक वर्गणी				४९८	१२	०
” वार्षिक वर्गणी				५५७	८	०
” भक्तांचे धर्मकृत्य				१०१	६	०
” पेटा				८८७	६	०
” कायम फंड				२५७८	३	३
” कोठी				१०३	१४	३
” पूजा				१८	११	०
” रोषणाई				२९	१२	३
” किरकोळ				११	१२	०
” घोडा				९	९	३
” दक्षणा				२१	४	०
” व्याज				७४२	९	३
” सगुणोपासना				७	०	०
” म्युनिसिपल लोन इनकमटॅक्स रिफंड				९	२	०
” तसलमात				६१४	१५	३

एकूण बेरीज २५७१८—२—६

मी वरील जमाखर्चाचा आढावा हिशोबावरून तपासला आहे व तो बरोबर आहे—

फडाच्या सिन्डिकेटेज (रोखे) व शेअर्स मी पाहिले आहेत.

Bombay 25th February 1928.

J. K. PARULKAR

Certified Auditor

(अ)

प्रसन्न

जमाखर्चाचा आढावा.

खर्च	रुपये	आ.	पै	रुपये	आ.	पै
श्री भक्ताचे धर्मकृत्य				९४	५	०
” कोठा				२३	१५	०
” पूजा				१५८	२	९
” रोपणाई				३८१	१२	०
” किरकोळ				६८	१३	९
” घोडा				१४५	१२	०
” दक्षणा				३८७	४	०
” नैवेद्य				१५६	०	०
” पगार				७४३	०	०
” धुणीसमर्पण				७१	१२	०
” आमराई				९७	१०	०
” मुबई ऑफीस				३६८	१३	३
” शिर्डी किरकोळ				१	१	५
” तुपाचे नंदादीप				२८	९	३
” अमानत				५	०	९
” कायम फड				१०५	११	९
” सादिलवार				१६	१०	०
” सिक्युरिटीज शेअर्स बगैरे.—(पडलेल्या कमती प्रॉ)				६८९	०	९
” पूर्वीच्या (कायम फंडाच्या)						
६ टक्के वॉरलोन दर्शनी रु ६५००						
३२ टक्के सरकारी नोटा ” २००						
६ टक्के म्युनिसिपल लोन ” ३०००						
पोस्टल कॅशसिटफिकेट्स ” ९०००						
मराठा प्रॉव्हिडेंट फंडाचे शेअर्स (दोन) ” १००						
पूर्वीचा (पुण्यतिथि खात्याचा),, ६ टक्के वॉरलोन १९२७,, १००	१८९००	१६७४९	६	०	२०३९१	१५
चालू साली रु ४७०० ची पोस्ट सर्टि- फिकेट्स घेतली (पडलेली किंमत) कायम फंडाची	४७००	३६४२	९	०		
श्री शिल्क शके १८४८ अखेर.— इंपीरियल बँक ऑफ इंडिया सेव्हिंग शाखेत	२३६००					
हाती		१७३	७	०		
		१६०९	६	९	१७८२	१३

एकूण बेरीज

२५७१८—२-६

G. K. GADGIL, Bar-at-Law. चिटणीस

G. R. DABHOLKAR

खजानदार.

परिशिष्ट (ब)

शके १८४८ चें खर्चाचें अंदाजपत्रक

पूजाखर्च	रु०	२००
नैवेद्य		२५०
रोषनाई		३५०
वाडा		२००
नंदादीप		२००
धुणीलमर्पण		१०७
पगारखर्च		१०००
दक्षणा		४००
शिर्डी किरकोळ		१५०
मुंबई ऑफिस		२००
साटिज्वार		१५०
किरकोळ दुरुस्ती.		१५०

गोविंद का. गाडगीळ

चिटणीस

गोविंद रघुनाथ दाभोळकर

खजिनदार

दासगणू

अध्यक्ष